

Sygn. akt II Ca 954/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Joanna Misztal-Konecka

Sędzia Sądu Okręgowego Krzysztof Niezgoda

Protokolant Julia Biegaj

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2017 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa B. S. i P. S.

przeciwko R. K. (1)

o zakazanie naruszania prawa własności nieruchomości

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w

Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 10 lipca 2015 roku, w sprawie I C 443/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od R. K. (1) na rzecz B. S. i P.

S. kwoty po 152,10 zł (sto pięćdziesiąt dwa złote dziesięć groszy) na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 954/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 marca 2011 roku, wniesionym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, powodowie – B. S. i P. S. domagali się zakazania pozwanemu – R. K. (1) naruszania ich prawa własności, w szczególności poprzez zakazanie przejazdu i przechodu przez pozwanego i osoby trzecie działające na jego polecenie, przez działkę oznaczoną nr ewidencyjnym(...), położoną w K., gmina G. oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego od pozwanych według norm prawem przepisanych.

W uzasadnianiu powodowie wskazali, że są właścicielami nieruchomości położonej w K., gmina G., oznaczonej jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą numer (...). Nieruchomość powodów graniczy od strony wschodniej z działką nr (...) należącą do R. K. (1), na której prowadzi on działalność gospodarczą w postaci hodowli kurcząt. Wzdłuż ogrodzenia obejmującego część powierzchni działki powodów biegnie pas o szerokości 3 metrów, który za ich zgodą był dotychczas wykorzystywany przez pozwanego, jako droga dojazdowa do kurnika. Z uwagi na wzrost intensywności przejazdów i wynikające z tego uciążliwości w postaci hałasu i licznych uszkodzeń ogrodzenia, powodowie pismem z dnia 12 stycznia 2011 roku zakazali R. K. (1) dalszego użytkowania tej drogi. W odpowiedzi na powyższe pozwany oświadczył powodom, że ma prawo do korzystania z pasa drogi (k. 2-4).

*

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 maja 2011 roku R. K. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W uzasadnianiu pozwany wskazał, że B. S. oraz P. S. nabyli nieruchomość oznaczona jako działka numer (...) w 1995 roku. Od 1976 roku do 1995 roku pozwany korzystał z działki nieprzerwanie, jako drogi dojazdowej, za zgodą ówczesnego właściciela – A. K., a następnie jego córek – B. Ł. i R. K. (2).

Ponadto pozwany wskazał, że w dniu 28 sierpnia 1995 roku B. S. oraz P. S. zawarli z nim pisemną umowę sprzedaży trzymetrowego pasa gruntu wzdłuż całej ich działki, który stanowił dojazd do jego nieruchomości. W oparciu o tak wyrażoną zgodę pozwany nadal bez przeszkód korzystał z tego pasa gruntu (k. 26-30).

*

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku orzekł, że:

I. zakazuje R. K. (1) naruszania prawa własności B. S. i P. S. do nieruchomości gruntowej, oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości K., gmina G., dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą numer (...), w szczególności poprzez zakazanie przychodu i przejazdu przez tę nieruchomość przez pozwanego i osoby trzecie działające w imieniu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 884 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k. 267).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że B. S. i P. S. są od 1995 roku właścicielami nieruchomości położonej w K., gmina G., oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że R. K. (1) jest właścicielem nieruchomości położonej w K., gmina G., oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość R. K. (1) graniczy od strony zachodniej z działką nr (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 28 sierpnia 1995 roku P. S. i R. K. (1) zawarli w formie pisemnej umowę sprzedaży pasa gruntu o szerokości trzech metrów, wyodrębnionego z nieruchomości o numerze (...), wzdłuż całej długości tej nieruchomości z przeznaczeniem na drogę, jednakże faktycznie R. K. (1) korzystał z tego pasa gruntu jako drogi dojazdowej już od roku 1992, gdy przejął gospodarstwo po swoim ojcu, który użytkował ten dojazd od 1976 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że w piśmie z dnia 12 stycznia 2011 roku B. S. i P. S. zakazali R. K. (1) korzystania od dnia 14 stycznia 2011 roku z pasa ich gruntu o wymiarach 3 metry szerokości i 150 metrów długości w celu przejazdów do miejsca wykonywania działalności gospodarczej przez R. K. (1). Przyczyną zakazu były wielokrotne uszkodzenia ogrodzenia spowodowane przez samochody ciężarowe wyjeżdżające z posesji R. K. (1). R. K. (1) odpowiedział pismem z dnia 6 lutego 2011 roku, podnosząc, że pas gruntu został przez niego nabyty w dniu 28 sierpnia 1995 roku jako droga dojazdowa i wskazując, że w momencie kupna nieruchomości przez małżonków S. prowadzona przez niego działalność funkcjonowała już 19 lat i pas gruntu był wykorzystywany jako droga dojazdowa. Po otrzymaniu pisma z dnia 12 stycznia 2011 roku R. K. (1) zaprzestał korzystania ze spornego pasa działki numer (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że we wniosku z dnia 23 maja 2011 roku R. K. (1) wniósł o ustanowienie służebności drogi koniecznej na nieruchomości stanowiącej własność B. S. i P. S., położonej w K. 216, gmina G., oznaczonej numerem (...), na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości sąsiedniej o numerze ewidencyjnym (...), stanowiącej aktualną własność R. K. (1), polegającej na prawie przejazdu i przechodu przez nieruchomość obciążoną wydzielonym pasem drogi o długości około 150 metrów i szerokości 3 metrów przez działkę (...) od strony zachodniej działki wnioskodawcy. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I Ns 1444/11, zaś Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 2 czerwca 2011 roku udzielił wnioskodawcy zabezpieczenia. Natomiast Sąd Okręgowy w Lublinie, na skutek złożonego zażalenia,

postanowieniem z dnia 29 grudnia 2011 roku, wydanym w sprawie II Cz 1045/11, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 2 czerwca 2011 roku w ten sposób, że oddalił w całości wnioski o udzielenie zabezpieczenia.

Sąd Rejonowy ustalił, że R. K. (1) nie użytkował spornego pasa działki numer (...) do czasu udzielenia zabezpieczenia przez Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 2 czerwca 2011 roku, wydanym w sprawie I Ns 1444/11.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 26 listopada 2011 roku R. K. (1) dokonał wkopania i zabetonowania dwóch betonowych krawężników na nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 2 stycznia 2012 roku R. K. (1) dokonał wysypania gruzu na nieruchomości numer (...), należącej do B. S. i P. S..

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 19 stycznia 2012 roku nastąpił kilkukrotny przejazd spornym pasem działki numer (...) w kierunku działki należącej do R. K. (1), natomiast w dniu 21 marca 2013 roku nastąpiło zepchnięcie zwalów śniegu z posesji R. K. (1), o numerze (...), na posesję B. S. i P. S..

Sąd Rejonowy ustalił, że R. K. (1) zaprzestał korzystania ze spornego pasa gruntu działki numer (...) po wydaniu przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowienia z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie II Cz 1045/11, przy czym o treści rozstrzygnięcia sądu Okręgowego dowiedział się 9 bądź 10 stycznia 2012 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, że postanowieniem z dnia 16 czerwca 2014 roku, wydanym w sprawie I Ns 1444/11, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku umorzył postępowanie w sprawie z wniosku R. K. (1) o ustanowienie służebności drogi koniecznej oraz oddalił wnioski o stwierdzenie zasiedzenia służebności części nieruchomości o numerze ewidencyjnym (...).

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 222 § 2 k.c. i wyjaśnił, że przywrócenie stanu zgodnego z prawem polega na wyeliminowaniu ingerencji osoby nieuprawnionej w sferę władztwa właściciela oraz na usunięciu skutków naruszeń, to jest na doprowadzeniu rzeczy do takiego stanu, w jakim była przed naruszeniem, poprzez na przykład zasypanie bezprawnie wykopanego rowu, rozebranie płotu, czy zakazania przechodu i przejazdu.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w sprawie poza sporem pozostaje, iż powodom przysługuje prawo własności nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), zaś pozwanemu prawo własności nieruchomości sąsiedniej, oznaczonej numerem (...), jak również niesporny jest fakt, iż pozwany korzystał z części nieruchomości powodów od 1995 roku, stanowiącej drogę dojazdową do jego nieruchomości numer (...), na której prowadził działalność gospodarczą. Okoliczności te wynikają ze zbieżnych w tym zakresie zeznań stron. Dlatego też, wobec stanowiska procesowego strony pozwanej, która nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie, do istoty sporu należy ustalenie czy pozwanemu przysługuje jakkolwiek inne skuteczne prawo w oparciu o które może on korzystać z części nieruchomości powodów, a jeżeli nie przysługuje to czy doszło do bezprawnego naruszenia prawa własności powodów w sposób przez nich podawany. W ocenie Sądu Rejonowego pozwany nie wykazał, aby przysługiwało mu jakkolwiek prawo na podstawie którego może on korzystać z części nieruchomości numer (...). Z pewnością takiej podstawy nie stanowi zawarta w formie pisemnej umowa sprzedaży pasa gruntu działki numer (...) z dnia 28 sierpnia 1995 roku, zawarta pomiędzy P. S. a R. K. (1), bowiem jest nieważna z mocy przepisu art. 58 § 1 k.c., jako sprzeczna z treścią przepisu art. 158 k.c. wobec braku zachowania formy aktu notarialnego. Wszczęte przez pozwanego postępowania o ustanowienie służebności drogi koniecznej oraz o zasiedzenie fragmentu nieruchomości powodów zakończyły się odpowiednio umorzeniem postępowania i oddaleniem wniosku. Natomiast w dacie orzekania w niniejszej sprawie nie toczyło się nawet postępowanie o zasiedzenie służebności drogi koniecznej. Mając na uwadze powyższe pozwany skutecznie nie przeciwstawił powodom prawa, w oparciu o które mogłyby korzystać z ich nieruchomości.

Sąd Rejonowy wskazał, że pas gruntu działki numer (...), z którego korzystał R. K. (1) na mocy porozumienia z P. S., stanowił drogę dojazdową do nieruchomości pozwanego, na której pozwany prowadzi działalność gospodarczą i jest okolicznością niesporną, iż przed skierowaniem do pozwanego pisma powodów z dnia 14 stycznia 2011 roku R. K. (1)

bądź osoby działające w jego imieniu korzystały z tej drogi. Fakt korzystania z nieruchomości powodów w celu dojazdu bądź wyjazdu z nieruchomości pozwanego przez R. K. (1) lub przez osoby podlegające jego zwierzchnictwu w ramach prowadzonej przez pozwanego działalności gospodarczej jest niewątpliwy w świetle wiarygodnych zeznań powodów. Sąd pierwszej instancji uznał za udowodnione naruszenia własności powodów w postaci wkopania i zabetonowania krawężników na ich działce w dniu 26 listopada 2011 roku, wysypania gruzu w dniu 2 stycznia 2012 roku, dokonywania przejazdów ciągnikiem w dniu 19 stycznia 2012 roku, czy też zepchnięcia zwałów śniegu w dniu 21 marca 2013 roku. Wprawdzie część tych zachowań miała miejsce po wydaniu przez Sąd Rejonowy postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia w sprawie I Ns 1444/11, jednakże wykraczają one poza ustalony sposób zabezpieczenia. Opisywane zachowania pozwanego lub osób podległych jego kierownictwu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej stanowią ingerencję w prawo własności powodów, co powoduje zasadność ich żądania opartego na treści przepisu art.222 § 2 k.c.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 10 lipca 2015 roku apelację wniósł pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając powyższy wyrok w całości.

Pozwany zarzucił:

„I. Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy w szczególności:

- naruszenia przepisów art. 227 KPC. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy
- art. 233 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c., wskutek czego Sąd dysponując prawidłowo złożonymi wnioskami dowodowymi, w tym dowodem z dokumentów znajdującymi się w aktach sprawy sądowej zawisłej przed Sądem Rejonowym Lublin Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku o sygn. Akt I Ns 1444/11, przedłożonymi i zgłoszonymi przez stronę pozwaną wnioskami dowodami niezasadnie wnioski strony pozwanej oddalił; pomimo, iż z akt sprawy toczącego się nadal postępowania o sygn. I Ns 1444/11 wynikał fakt istnienia skutecznego względem powodów prawa do korzystania z nieruchomości, pozwany pozbawiony został możliwości wykazania swych uzasadnionych zarzutów a nawet prowadzenia tego postępowania w rozsądnym terminie przez Sąd; nadto przyjęte w wyniku naruszenia przepisów prawa ustalenia Sądu pozostają w oczywistej sprzeczności z wydanymi w sprawie i wiążącymi Sąd prawomocnymi orzeczeniami Sądowymi – postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 sierpnia 2015 r. wydanym w wyniku zażalenia pozwanego w sprawie sygn. Akt Cz 434/15 oraz w sprawie prowadzonej w wyniku skargi R. K. (1) na przewlekłość postępowania zakończonej postanowieniem SO w Lublinie z dnia 10 lipca 2015 r. sygn. Akt II S 15/15
- naruszenie art. 177 § 1 k.p.c. pkt 1 poprzez jego niezastosowanie przez Sąd w niniejszej sprawie pomimo istnienia przesłanek uzasadniających wstrzymanie rozpoznania sprawy do czasu rozstrzygnięcia, w odrębnym, zawisłym i nadal toczącym się postępowaniu sądowym, prowadzonym z wniosku R. K. (1) (w sprawie I Ns 1444/11, aktualnie I Ns 139/15 oraz I Ns 570/15) rozstrzygającej o zasadności jego prawa do korzystania z części nieruchomości należącej do powodów-pas gruntu, nieruchomości gruntowej, oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości K., Gmina G., dla której Sąd prowadzi księgę wieczysta numer, (...);

Nadto w sytuacji gdy postępowanie cywilne prowadzone w tej sprawie zostało już zawieszone i to właśnie z uwagi na prejudycjalny charakter postępowań w sprawie oznaczonej sygn. Akt I Ns 1444/11, to stan uzasadniający zawieszenie postępowania trwał do momentu zakończenia postępowania w tej sprawie

- naruszenie art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i podjęciu zawieszono postępowania w rozpoznawanej sprawie na podstawie postanowienia Sądu wydane w dniu 11 grudnia 2014 r. w sprawie I C 443/11

pomimo istnienia przeszkód faktycznych do podjęcia tego postępowania i rozpoznania sprawy, w sytuacji gdy uprzednio zawieszono postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. było nadal celowe, bowiem przedmiot prejudycjalnego postępowania stanowił element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w prowadzonym postępowaniu cywilnym.

II Nie dokonanie istotnych w sprawie ustaleń faktycznych odnoszących się do istoty rozpoznawanej sprawy – przede wszystkim, na co wskazał także w pisemnym uzasadnieniu Sąd "ustalenie czy pozwanemu przysługuje jakiegokolwiek inne skuteczne prawo w oparciu o które może on korzystać z części nieruchomości powodów, a jeżeli nie przysługuje to czy doszło do bezprawnego naruszenia prawa własności w sposób określony przez powodów" (Vide str. 5 uzasadnienia).

W wyniku naruszenia wskazanych wyżej przepisów postępowania, w szczególności poprzez niezasadne pominięcie wszelkich dostępnych i możliwych o przeprowadzenia oraz zgłoszonych przez pozwanego dowodów, w wniosków dowodowych zawartych w protokole posiedzenia z dnia 13 stycznia 2012 r., piśmie procesowym z dnia 23 lutego 2012 r., protokole posiedzenia Sądu z dnia 2 lipca 2015 r. Sąd zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa uzasadniająca roszczenie. Wobec nie rozważenia wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych i prawnych rzutuujących na zasadność roszczenia powoda, przyjęte przez Sąd ustalenia faktyczne pozostają w oczywistej sprzeczności z treścią prawomocnych orzeczeń sądowych. Uwzględnienie, iż Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia.

II. W konsekwencji powyższego naruszenie prawa materialnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie – art. 222 § 1 k.c. – w szczególności poprzez:

- przyjęcie w okolicznościach sprawy, gdzie Pozwany R. K. (1) już pismem z dnia 20 lutego 2012 roku złożył wniosek o stwierdzenie zasiedzenia i to z dniem 1 stycznia 2006 roku własności nieruchomości położonej w K., gmina G. oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi KW nr (...), w części stanowiącej pas gruntu (droga dojazdowa), iż nie przysługuje mu jakiegokolwiek inne skuteczne prawo w oparciu o które może on korzystać z części nieruchomości powodów, a jeżeli nie przysługuje to czy doszło do bezprawnego naruszenia prawa własności w sposób przez nich podawany (...) - vide pisemne uzasadnienie wyroku s-5. Przyjęte powyżej ustalenia pozostają w oczywistej sprzeczności z treścią wydanych orzeczeń sądowych - postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 sierpnia 2015 r. wydanym w wyniku zażalenia złożonego przez pozwanego w sprawie sygn. Akt Cz 434/15 oraz w sprawie prowadzonej w wyniku skargi R. K. (1) na przewlekłość postępowania zakończonej prawomocnym postanowieniem SO w Lublinie z dnia 10 lipca 2015 r. sygn. Akt II S 15/15. Przyjęte ustalenia Sądu są sprzeczne także, z przedmiotem postępowania - wnioskiem R. K. (1) o stwierdzenie zasiedzenia w prowadzonych nadal postępowaniach sądowych przed Sądem Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku o sygn. Akt- aktualnie I Ns 139/15 oraz I Ns i 570/15) o zasadności jego prawa do korzystania z części nieruchomości objętej sporem

- pomimo, iż Pozwany, domagając się ochrony swych praw złożył stosowny wniosek z żądaniem stwierdzenia zasiedzenia prawa własności stanowiącej pas gruntu objętej KW nr (...). na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. postanowieniem z dnia 25 maja 2011 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku I wydział Cywilny zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia toczącej się sprawy z wniosku R. K. (1) z udziałem P. S. i B. S. o ustanowienie służebności drogi koniecznej (sprawa oznaczona sygn. Akt I Ns 1444/11, a obecnie o zasiedzenie służebności o sygn. Akt I Ns 139/15 oraz I Ns 570/15) pomimo, iż postępowanie powyższe nie zostało zakończone Sąd z pominięciem istotnych ustaleń dotyczących podstawy faktycznej roszczenia orzekł w niniejszej sprawie z naruszeniem ww przepisu art. 222 k.c.”.

Pozwany wniósł o:

- „1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
2. ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości,
3. zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za I instancję oraz kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm prawem przepisanych bądź w przypadku złożenia spisu na podstawie spisu tych kosztów złożonych przez pełnomocnika strony pozwanej”2.

Pozwany wniósł również o dopuszczenie dowodu z dołączonych do apelacji dokumentów oraz o rozpoznania na podstawie art. 380 k.p.c. wskazanych w apelacji postanowień Sądu pierwszej instancji (k. 285-292)

*

W odpowiedzi z dnia 10 listopada 2015 roku na apelację powodowie, reprezentowani przez pełnomocnika, wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 314-317).

*

W toku postępowania odwoławczego pełnomocnik pozwanego popierał apelację i wnioski w niej zawarte oraz wnosił o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm prawem przepisanych, zaś pełnomocnik powodów wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm prawem przepisanych (k. 326v i 347v).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie jest zasadny wniosek apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c. wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkową postawę prawną uchylenia wyroku stanowi przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., mający zastosowanie w postępowaniu uproszczonym. Przepis ten stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Sąd ten rozpoznał istotę sprawy, analizując zasadność żądania z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa i zarzutów podnoszonych przez pozwanego. Wydanie wyroku nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W sprawie nie miał zastosowania przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., ponieważ sprawa nie podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i nie została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym.

Pozwany błędnie upatruje nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji w fakcie, że Sąd ten na rozprawie w dniu 2 lipca 2015 roku oddalił jego wnioski dowodowe oraz wniosek o wydanie postanowienia o zawieszeniu postępowania do czasu zakończenia postępowania w sprawie o zasiedzenia służebności drogi koniecznej. Tego rodzaju decyzje procesowe same przez się nie świadczą o zaniechaniu rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, a jedynie mogą skutkować koniecznością podjęcia przez Sąd drugiej instancji niezbędnych czynności procesowych, w tym czynności dowodowych. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika bowiem, że Sąd Rejonowy ustalił, że pozwanemu nie przysługuje skuteczne względem powodów uprawnienie do korzystania z nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

÷

Nie są uzasadnione zarzuty apelacji dotyczące prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz dokonaną przez ten Sąd ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponowne przytaczanie tych ustaleń oraz rozważań w zakresie oceny dowodów jest zbędne.

Ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny należy uzupełnić o okoliczność, że postanowieniem z dnia 14 lutego 2017 roku, wydanym w sprawie I Ns 570/15, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowił oddalić wniosek R. K. (1) o stwierdzenie zasiedzenia służebności drogi koniecznej na nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), stanowiącej aktualnie własność B. S. i P. S. (k. 301 akt sprawy I Ns 570/15 Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku).

Postanowieniem z dnia 21 września 2017 roku, wydanym w sprawie II Ca 619/17, Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił oddalić apelację R. K. (1) od postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 14 lutego 2017 roku, wydanego w sprawie I Ns 570/15 (k. 356 akt sprawy I Ns 570/15 Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku).

Postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 21 września 2017 roku, wydane w sprawie II Ca 619/17, jest prawomocne.

W związku z powyższym oceny zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego i prawa materialnego należało dokonać z uwzględnieniem stanu faktycznego będącego podstawą orzekania przez Sąd drugiej instancji.

Zarzuty pozwanego, które zmierzały do wykazania związku między wynikiem postępowania w sprawie I Ns 570/15 a rozstrzygnięciem sprawy I C 443/11, straciły w chwili obecnej na aktualności, ze względu na to, że postanowieniem z dnia 18 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie II Ca 954/15, Sąd Okręgowy w Lublinie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. postanowił zawiesić postępowanie w tej sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie I Ns 570/15 Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (k. 326v).

Postanowieniem z dnia 27 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił podjąć postępowanie w sprawie II Ca 945/15, w związku z prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie I Ns 570/15.

Biorąc pod uwagę obecny stan sprawy, należy stwierdzić, że B. S. i P. S. są właścicielami nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), położonej w miejscowości K., objętej księgą wieczystą numer (...).

R. K. (1) nie przysługuje żadne prawo podmiotowe to korzystania z tej nieruchomości, zarówno takie, które miałyby charakter rzeczowy, jak i takie, które miałyby charakter zobowiązaniowy.

Postanowieniem z dnia 16 czerwca 2014 roku, wydanym w sprawie I Ns 1444/11, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowił oddalić wniosek R. K. (1) o stwierdzenie zasiedzenia części nieruchomości

oznaczonej jako działka numer (...), objętej żądaniem powodów w sprawie I C 443/11 (II Ca 954/15) (k. 407 akt sprawy I Ns 1444/11 Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku).

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2017 roku, wydanym w sprawie I Ns 570/15, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowił oddalić wniosek R. K. (1) o stwierdzenie zasiedzenia służebności drogi koniecznej na nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

Wskazane wyżej postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku są prawomocne, co oznacza, że prawomocnie zostało rozstrzygnięte, że R. K. (1) nie jest ani właścicielem części nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), wykorzystywanej jako droga dojazdowa, ani też nie przysługuje mu służebność gruntowa do tej części nieruchomości.

R. K. (1) nie przysługuje również uprawnienie o charakterze zobowiązaniowym do korzystania z tej części nieruchomości. O ile można było w przeszłości przyjąć, że korzystając z części nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) za zgodą właścicieli tej nieruchomości, R. K. (1) był uprawniony do korzystania z tej części nieruchomości na podstawie umowy użyczenia, to w chwili obecnej uprawnienie takie ustało. Umowa użyczenia została bowiem wypowiedziana przez właścicieli nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), którzy w formie pisemnej wyrazili w sposób stanowczy wolę co do braku zgody na dalsze korzystanie przez pozwanego z ich nieruchomości.

Skoro pozwany na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, jak i postępowania odwoławczego nie udowodnił, że przysługuje mu skuteczne wobec powodów uprawnienie do korzystania ze stanowiącej ich własność nieruchomości, zaś postępowanie w sprawie I Ns 570/15 zakończyło się prawomocnym oddaleniem wniosku pozwanego o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej, brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji i dokonania zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 222 § 1 k.c. Zarzut ten został przy tym sformułowany w sposób juretycznie niepoprawny. Naruszenie prawa materialnego może bowiem nastąpić bądź przez jego błędną wykładnię, bądź przez jego niewłaściwe zastosowanie, nie zaś przez błędne ustalenia faktyczne.

Zarzut naruszenia prawa materialnego ma rację bytu wówczas, gdy sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a tylko nie zastosował odpowiednich przepisów prawa materialnego, niewłaściwie je zastosował lub też dokonał błędnej ich wykładni. W takich wypadkach naruszenie prawa materialnego ma charakter pierwotny i może stanowić podstawę zarzutu apelacyjnego.

Jeżeli natomiast sąd pierwszej instancji dokonał nieprawidłowych ustaleń faktycznych i stosownie do tych ustaleń zastosuje lub nie określone przepisy prawa materialnego, to naruszenie prawa materialnego ma charakter wtórny, gdyż jest pochodną nieprawidłowych ustaleń faktycznych. W takim przypadku nie następuje naruszenie prawa materialnego w znaczeniu ścisłym, a podnoszenie wówczas takiego zarzutu jest bezprzedmiotowe.

W rozpoznawanej sprawie pozwany podnosząc w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 222 § 1 k.c. w istocie kwestionował ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji. Podstawą prawną rozstrzygnięcia tego Sądu był przy tym przepis art. 222 § 2 k.c., nie zaś przepis art. 222 § 1 k.c.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało oddalić apelację, jako bezzasadną.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od R. K. (1) na rzecz B. S. i P. S. kwoty po 152,10 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja pozwanego została oddalona w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Pozwany powinien zwrócić powodom koszty poniesione przez nich w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 300 złotych, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 – tekst jednolity ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) oraz

b) opłatę pocztową za przesłanie pełnomocnikowi pozwanego przesyłki poleconej zawierającej odpis odpowiedzi na apelację – 4,20 zł (k. 318).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Joanna Misztal-Konecka Dariusz Iskra Krzysztof Niezgoda

1 W tym miejscu znajduje się w uzasadnieniu oczywista omyłka (błąd pisarski) – chodzi o działkę numer (...), a nie o działkę numer (...).

2 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów i części wniosków apelacyjnych, z zachowaniem zastosowanej przez powoda pisowni i interpunkcji, a ściślej – z brakami w tym zakresie.

3 Por.: postanowienie SN z dnia 28 maja 1999 roku, I CKN 276/99, Prokuratura i Prawo 1999, nr 11-12, poz. 34; wyrok SN z dnia 19 stycznia 1998 roku, I CKN 424/97, OSN C 1998, z. 9, poz. 36; uzasadnienie postanowienia z dnia 28 marca 2003 roku, IV CKN 1961/00, Lex nr 80241.